

Posudek oponenta habilitační práce
paní Ing. Renáty Benda Prokeinové, PhD., na téma

„Modelování spotřeby potravin na Slovensku“.

Zemědělská produkce, výroba potravin, jejich zpracování, distribuce a prodej tvoří od nepaměti významnou položku národního hospodářství. Na potraviny lze nahlížet jako na základní lidskou potřebu, ale také jako na faktor, který se značnou měrou podílí na sociálně-ekonomickém rozvoji a prosperitě celé společnosti. Předložená habilitační práce se zabývá problematikou modelování spotřeby potravin na Slovensku. I když byla na toto téma publikována řada vědeckých studií, neznamená to, že v oblasti teoretických a koncepčních přístupů k této problematice bylo již vše uspokojivě vyřešeno. Studium determinantů mající určující vliv na poptávku po potravinách má zásadní význam pro vytvoření uceleného komplexního rámce spotřeby potravin. To je důležité nejenom pro zemědělství a potravinářský průmysl, ale i pro hospodářskou i sociální politiku státu. S touto skutečností se velmi často střetneme nejen v teoreticko-akademických, nýbrž i politických diskuzích. Stačí si jen uvědomit, v kolika programových dokumentech na nejrůznějších úrovních všech politických subjektů byly otázky kvality potravin, potravinové bezpečnosti, plýtvání potravinami, udržitelného rozvoje venkova, ekologické zátěže krajiny, atd. označeny za základní priority. Z tohoto úhlu pohledu je předložená habilitační práce bezesporu aktuální a zabývá se tématikou mající celospolečenský dopad.

Habilitační práce představuje obsáhlé dílo čítající celkem 166 stran textu (včetně tabulek, obrázků, grafů a příloh) a 11 stran literatury a internetových odkazů. Je rozdělena na dvě hlavní části, které pak autorka dále člení do dílčích kapitol a podkapitol. V závěrečné diskuzi a shrnutí autorka jednak rekapituluje výsledky celé práce, ale naznačuje i další možné směry budoucího výzkumu.

Nyní k práci podrobněji: Jak již bylo uvedeno, habilitační práce se zabývá modelováním chování spotřebitelů na Slovensku v letech 2004-2016 s důrazem na spotřebu potravin.

Ve druhé kapitole si autorka stanovila za hlavní cíl své práce modelování spotřebitelského chování s důrazem na spotřebu potravin na Slovensku.

K úspěšnému naplnění tohoto cíle si autorka stanovila několik cílů dílčích:

1. Zkoumat spotřebitelské chování z pohledu výše příjmu jednotlivých skupin domácností pomocí modelování elasticity poptávky v naturálním i peněžním vyjádření.
2. Zkoumat spotřebitelské chování z pohledu výše cen jednotlivých skupin potravin.
3. Identifikace chování spotřebitelů vzhledem k preferování určitých druhů potravin a s ohledem na demografické atributy domácností.

Již nyní je třeba konstatovat, že se autorce podařilo všechny stanovené cíle v zásadě splnit.

Obsahem třetí kapitoly jsou metodické postupy a metody zkoumání, které tvoří teoretický rámec nutný pro hlavní část habilitační práce. Jsou zde využity nejenom informace z odborné a vědecké literatury, ale autorka prokázala i odpovídající erudici při zpracování údajů z různých databází, zejména Slovenského statistického úřadu.

Vlastní výsledky práce jsou obsahem čtvrté, páté a šesté kapitoly. I když se domnívám, že některé závěry by vyžadovaly podstatně komplexnější pohled a hlubší „pátrání po souvislostech“, hodnotím postup naznačený v práci jako velmi užitečný, který obohacuje naše poznání v dané oblasti. Za přínosné považuji kromě vlastních výsledků zejména návrhy na jejich další využití k rozvoji vědeckého poznání i pro přímou aplikaci v praxi. Zvolené matematicko-statistické metody považuji za adekvátní vzhledem ke studované problematice. Autorka tím také prokázala, že ovládá i pokročilé metody matematické statistiky, a dosáhla odpovídající vědecké erudice.

K vlastní obhajobě disertační práce mám na autorku následující otázky:

1. Na str. 140 uvádíte, že pokud poroste cena mléka, tak komplementárně roste i spotřeba sýrů. Je to v souladu s realitou?
2. Vysvětlíte obrázek na str. 126. Takto to vypadá, že na Slovensku je vepřové sádlo cca šestkrát dražší než máslo?

Za zvláštní poznámku stojí v tomto případě velmi nedbalé technické zpracování práce. Text obsahuje nebývale velké množství chyb gramatických, typografických, ale i faktických, které významným způsobem ztěžují čtenáři orientaci v textu. Není správně použita kurzíva při sazbě matematického textu, seznam literatury neodpovídá žádné běžně užívané citační normě, v několika případech nesouhlasí stránkování s obsahem, některé citace nejsou v seznamu literatury, atd.

Vzhledem k počtu chyb není možné všechna nedopatření vypsát, tak jen pro ilustraci uvádím:

- 11² – chyba je hned v prvním řádku „Úvodu“
- 24 – chybí popis proměnných použitých ve vzorcích
- 28 – ve vzorci (17) mají být indexy
- 54 – opět chybí popis proměnných ve vzorci (22)
- 57 – vzorec (32) má špatný formát
- 58 – ve vzorci (33) chybí závorka
- 66 – u označení hypotéz má být index
- 109 – vzorce jsou zcela nečitelné, tedy dále nepoužitelné
- 119₁ – zcela nesmyslné informace – „roční spotřeba pečiva je 20 g na osobu“
- 129, 130 – nejednotná terminologie – „spotřeba mléka“, atd.

Domnívám se, že zmiňované nedostatky ubírají předložené práci do značné míry na přehlednosti, a tím pádem se poněkud snižuje dosah a dopad prezentovaných výsledků a poznatků. Obvykle je habilitační práce završením určité etapy odborného a vědeckého růstu uchazeče, výsledkem několikaleté práce podpořené i vlastní publikační činností mající přímý vztah k tématu habilitační práce. I když nepochybuji o tom, že uchazečka takovou publikační činností má, v seznamu použité literatury jsem žádnou její práci nenašel.

Závěr:

Přes veškeré výše uvedené výhrady se domnívám, že předložená práce ještě splňuje požadavky kladené na habilitační práci, a **doporučuji** ji k obhajobě. Dále navrhuji, aby v případě úspěšné obhajoby byla paní Ing. Renátě Benda Prokešové, PhD. udělena vědecko-pedagogická hodnost *docent*.

V Českých Budějovicích, 5. 2. 2019

prof. RNDr. Pavel Tlustý, CSc.